

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emarich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Berwat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o colonă 6 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifar și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X I

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajiu
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 204.

Brașov, Sâmbătă 19 Septembrie (1 Octombrie).

1898.

Pactul în camera vieneză.

Eră a fost prima ședință a ca-
merei deputaților din Viena, în care
s'a pus cestiunea cea gravă a pactu-
lui. Scirile cele mai nouă, ce ne
sosesc azi despre decursul acestei
ședințe, se resumă în următoarele:

Des de dimineță s'au intrunit
diferitele cluburi și s'au consultat
până câtră amădi, când s'a început
ședința. Resultatul acestor consul-
tări, în ce privește stânga germană,
a fost hotărârea, ce a luat condu-
cătorii cluburilor germane, de a spri-
jini propunerea de urgență a mari-
lor proprietari „fidelii constituțiunei“
și de-a intra în desbaterea privitoare
la pact.

Propunerea de urgență despre
care e vorba, cere dela guvernul
Thun, ca să dea fără întârziere lă-
murire camerei despre resultatul
tractărilor, ce au decurs în luna lui
Iulie și August între guvernul aus-
triac și guvernul unguresc, și acesta
încă înainte de-a se lua în discu-
siune proiectele de lege privitoare la
pact.

Acastă propunere s'a făcut im-
ediat după ce s'au prezentat camerei
din partea guvernului cunoscutele
proiecte de lege privitoare la pact,
precum au fost stabilite la timpul
său între guvernul Baden și guver-
nul unguresc, — proiecte, pe cari
ministerul Thun le-a primit ne-
schimbate.

Asemeni propuneri de urgență
s'au făcut și din partea celorlalte
partide germane, accentuându-se în
tote pericolul, ce consistă în invoala,
care se dice, că s'a făcut între am-
bele guverne privitor la rezolvarea
cestiunei pactului în Austria pe cale
extra-parlamentară cu aplicarea § ini
14. Unii au cerut chiar punerea în
stare de acusațiune a guvernului

pentru aplicarea anti-constituțională
a §-lui 14.

Încă înainte de-a se începe șe-
dința s'a vorbit, că președintele ca-
merei Dr. Fuchs ar fi aplecat a ad-
mire propunerile de urgență, dăr nu
vră să admită, ca aceste propuneri
să fiă discutate înainte de desbaterea
asupra proiectelor privitoare la pact.
Intrebat fiind în ședință, dacă e
aplecat a pune în primul rând dis-
cusiunea propunerilor de urgență,
președintele a răspuns, că numai în
ședința viitoare poate să hotărască
asupra acestei cestiuni.

Intr'aceea s'a lătit scirea în ca-
meră, că guvernul nu vră să se ad-
mită desbaterea proiectelor de ur-
gență și că președintele camerei e
de aceeași părere. Tot-deodată s'a
svonit, că ministrul de comerțiu
Baerenreither (German din partida
marilor proprietari) și-a dat dimi-
siunea din cabinet din cauză, că con-
tele Thun ar fi luat o poziție con-
trară față cu propunerea amintită a
marilor proprietari.

A mai declarat între alții și
conducătorul Polonilor, că aceștia
vor sprijini numai desbaterea pro-
punerilor privitoare la pact, nu și pe
aceea a propunerilor de urgență. Și
Lueger s'a asociat la acesta, dîcînd,
că desbaterea proiectelor pentru
pact e în interesul Germanilor, că
pactul e cea mai grozavă lovitură,
ce a ajuns poporele Austriei și a
cărui desbatere va lumina pe fiă-
cine. Aici Lueger a fost intrerupt
de vornicosul extrem național Wolf,
care s'a prezentat cu cunoscuta lui
tactică deja în această primă ședință
meritoriă, adresând epitetele cele
mai ordinare celor din partea ad-
versă și cerînd a se face cea mai
furiasă obstrucțiune. Lui Lueger i-a
strigat între altele: „Tacă-ți gura,
om de nimic!“

Cu toate acestea se pôte constata
de-oamdată ca rezultat al primei
ședințe, că cu excepțiunea elemen-
telor extreme, ca Wolf și soții, par-
tidele germane au suspendat obstruc-
țiunea față cu proiectele privitoare la
pact. Dăr acum se ivesce alt necaz:
afacerea cu propunerile de urgență.
Dacă acestea nu vor fi admise la
discusiune înainte de desbaterea pro-
iectelor asupra pactului, partidele
germane vor fi, pôte, constrînse a se
folosi erăși de arma obstrucțiunei.
In cazul acesta s'ar implini dorința
guvernului Thun, dacă s'ar adeveri
ceea-ce se susține, că acesta ar vră
să impedece acțiunea marilor pro-
prietari germani și să provoace con-
tinuarea obstrucției din partea par-
tidelor opoziționale.

Contele Thun e și așa convins,
că pactul nu va fi primit de parla-
ment. De aceea se dice, că n'ar mai
vră să părădă timp, ci ar vră să i
se dea ocaziune de-a disolva parla-
mentul, ca apoi să pôtă lucra liniș-
tit cu aplicarea §-lui 14.

Tôte acestea sunt însă până
una alta numai presupuneri. Vorba
lui Javorsky: se cere răbdare, și cu
răbdare vom ajunge destul de cu-
rînd să fim deplin lămurii asupra
adevăratei stări a lucrurilor.

Din Bucovina.

Cernăuți, în 26 Sept. n. 1898.

Diarul „Buk. Nachrichten“, care pare
că are legături mai intime cu cercurile in-
fluente ale guvernului din Cernăuți (mai
ales cu d-l căpitan districtual Würfel), pro-
clamă în numărul de azi, că guvernul e
dator să se revanșeze pentru înfrîngerea
ce a pățit la Câmpulung, unde deputatul
nostru Dr. George Popovici a reușit față
de cele mai vehemente contra-agitațiuni
ale guvernului și ale străinilor, cari c'un

entusiasim forte semnificativ l'au pus pe
părintele protopop Balmoș din Dorna de
contra-candidat împotriva bărbatului nostru.

Și în ce va consta această răsbunare
a guvernului? Liberalii dela „Nachrichten“
au găsit quadratura cercului, și triumfăz;
adecă nu ei, ci meșterul în triumf, d-nul
Würfel, nimfa Egeria a d-lui guvernor.
Popovici, așa argumenteză diarul evreesc,
e redactor al fôiei legilor imperiale și ca
atare domiciliază în Viena, nu are deci
dreptul activ și pasiv electoral. Eță căt
de ușor e a-l scoțe din dietă, unde ne-ar
face multe neplăceri. Pare că dieta e pen-
tru aceea, ca un cenșur ca Würfel să nu
fie turburat în somnul său de după masă.
In cercurile române se scie însă bine, că
Dr. George Popovici, înainte de ce a can-
didat, și-a asigurat dreptul electoral. Sigur,
că puternicii de pe piața Austriei, ajutați
de ômeni ca Ciuntuleac și Onciul, vor căuta
tôte chițibușurile pentru a înlătura pe
acest om periculos lor din dietă. Dără deoacă
mai există respectul legii în Austria, deoacă
există încă foruri mai supreme, decât un
mărginit și veninos căpitan districtual,
atunci chestia dreptului electoral a d-rului
Popovici nici nu se va atinge, fiind-că în-
dreptățirea d-rului Popovici e mai presus
de ori-ce îndoială.

Ori și cum, dieta va avé să se ros-
tască asupra acestui cas, și ori-cât de gu-
vernamentală e cea actuală, de atâta pu-
tem fi siguri, că nu va fi așa de lașă să
comită o încercare de asasinare politică.
Dîcem o încercare, pentru-că numai la
atâta pôte să vină. Pe Dr. Popovici azi ni-
menî nu'l mai pôte scoțe din viața publică
a Bucovinei. El a devenit un factor, cu
care trebuie să calculeze și înaltul guvern.
Chiar deoacă, spre rușinea dietei bucovinene,
s'ar găsi în aceasta o majoritate atât de
servilă, care ar decide anularea alegerii,
acesta n'ar însemna, decât o nouă victorie
a noastră, căci de una putem fi siguri: Câm-
pulungul îl alege din nou pe doctorul Po-
povici, și de astă-dată cu o majoritate eclat-
antă, din cauze pe cari noi le cunoscem

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Primul funcționar al Americii.

Primul funcționar al Uniunii ameri-
cane, este așa numitul „președinte“ — o
poziție de alt-fel foarte puțin de învidiat,
deoacă vom considera munca imensă, ce tre-
buie să presteze diinic un funcționar con-
scientios; dîcem funcționar, deoacă-ce pos-
tul de președinte al Republicii nord-ame-
ricane este socotit de Americanii drept o
funcție, ca toate celelalte funcțiuni de stat.

Au trecut deja de mult vremurile,
când primii președinți ai Uniunii duceau
lume albă, fără grijă și fără supărări. Azi
împrejurările sunt cu totul schimbate în
America, și ori din care classă socială s'ar
ridica cine-va la înalta demnitate de cap
al Republicii, el e supus și trebuie să se
supună aceleleași ordine de zi.

Pentru-ca să ne facem o idee de ma-
rea schimbare prin care a trecut America
în vécul din urmă, n'avem decât să facem
o scurtă asemănare între scrisorile soției
primului președinte Adam și între schița
autobiografică a fostului președinte Har-
rison.

La 1801 casa albă din Washington

era aprôpe nelocuită. Dintre 22 camere,
numai 6 erau mobilate, și dintre ferestri
cele mai multe fără de sticlă. In schimb
însă președintele ducea o viață simplă de
cetățen, fără sgomot și fără ceremonii;
umbla liber în sus și în jos, fiă în trăsură,
fiă pedestru; nu-l supăra, ca azi, sutele de
mii de petiții și visite, secretarii nu-l con-
turbau în liniștea lui, nici camera legisla-
tivă nu-i făcea zile amare.

Azi totul s'a schimbat. Azi Casa albă
este pompos și bogat arangiată, dăr nu
există în lumea intrégă curte mai puțin de
învidiat, ca palatul strălucitor al președin-
telui din Washington.

Dacă calfa de cismar — dice fostul
președinte — și-a sfîrșit lucrul, își desbracă
șorțul, se spală și merge unde-i place. Di-
minéța, înainte de ce s'ar apuca eră-și de
muncă, pôte să se plimbe cât îi place, fără
de-a fi silit să inspire aerul corupt de a-
telier. Președintele Americii însă nu se
pôte lăuda cu împrejurări de felul acesta.
Camera lui de lucru e despărțită de locu-
ința privată numai printr'o ușe de tapet,
așa, că el nici odată nu este scutit de vi-
sitele democrațiilor îmbulzitori. In fiă-care
diminéța după dejun, președintele se duce
la masa de scris. Acastă masă a dărui'to

regina Victoria președintelui Buchanan. Ea
este sculptată din fărîmăturile corăbiei „Re-
solute“, care plecase la 1852 în căutarea
expediției Franklin. Trei ani a stat cora-
bia între sloi de ghiță și s'a aflat, ér preșe-
dintele a oferit-o Marei-Britanii, ca o a-
mintire de gloria expediției ei navale. In
schimb regina i-a trimis amintita masă.

Președintele primesce diinic cam 800
scrisori. Lucru firesc, că nu le pôte ceti
pe toate, așa că secretarul nu-i dă decât pe
acelea, cari nesmintit trebuie să le cetescă.
Sunt între aceste scrisori și de acelea, cari
cuprind amenințări, atentate în pregătire
și alte avisuri ruinătoare de nervi. La în-
ceput președintele își plătea el din banii
proprii secretarul. James Polk însă, care
era de părere, că fiă-care cap de stat are
problema principală de a crea posturi bine
dotate, a cerut permisiune dela Congres,
să-și țină secretar pe cheltuiala statului.

Inainte de ce președintele ar da se-
cretarului instrucții asupra agendelor zilei,
camera lui se umple de petiționari de tot
felul. Democrația americană nu suferă ca-
merar și ușier cu presentă diplomatică,
cu catene de aur la grumași și pe piept
cu decorații. Președintele, care nu dispune
decât de câți-va negrii, pôte fi vécut și

vizitat de ori-cine, întocmai ca cel mai in-
ferior funcționar de pe la ministeriile eu-
ropene. In privința acesta Americanii ap-
lică cu mare stăruință principiul enciclo-
pediștilor, cari dîc: capul statului este
pentru stat, ér nu întors.

Primiriile oficiose se fac dela 10 în-
nainte și până la 1 după amiazi; ele însă
de fapt duréză întréga zi. Senatorii și de-
putații îl consideră pe președinte, ca pe co-
legul lor, și se duc la palatul său, ca la
oficiul de dare. Pe acel om, care cere o
audiență „numai de cinci minute“, Harrison
il înșiră între cele mai fiorose amintiri ale
lui, căci din cele cinci minute se fac tot-
deuna pătrare de ôră, ba chiar ôre întregi,
și când el iese, altul îi ocupă locul. Tôtă
draga de diulică trece cu ast-fel de au-
diențe, și deoacă președintele trebuie să scrie
vre-o proclamație mai serioasă, e silit a-și
scurta repaosul nopții.

Este firesc, că pe masa de scris a preșe-
dintelui actele se cumulează formând tur-
nuri. Nu există muritor pe lume, care tre-
buie să rezolve atâtea numiri, ca președin-
tele Uniunii. Ne luând în considerare ar-
mata și marina, sunt 178,000 de posturi
sub administrația de stat; aprôpe după fiă-
care alegere de nou președinte, funcționari;

și pe cari le vor simți aceia, ce le vor priciui.

Acest lucru nu ne face nici o grijă. Dér altceva ne pune pe gânduri. Este bine ceea ce fac deputații noștri la Viena? Este bine, ca ei să sprijină pe un guvern, care prin organele sale locale îi combată chiar pe dânsii, pentru-că au îndrăsnit să cêră și au stărut să capete gimnasiu românesc la Cernăuți și să apere limba noastră cotropită de străini?

Aici mă opresc pentru astă-dată, și aștept un răspuns atât dela domnii deputați, cât și dela comitetul nostru național, care încă dator e să ne spună lămurit, de ce ispravă să ne apucăm.

Căltătorescu

Svonuri de crisă.

La bursele din Viena și Budapesta s'au răspândit svonuri de crise ministeriale atât dincôce, cât și dincolo de Leitha.

Mai ales la Budapesta a produs surprindere senzațională scirea, că br. Banffy își va da dimisia. Etă ce părere și-a exprimat în privința acêsta un guvernamental ungar:

Tactica opoziției germane — dize el — îngreună fără îndoială mult situația guvernului ungar. Dêcă în „Reichsrath“ va înceta obstrucția și astfel va fi posibil, ca proiectele pactului să cadă, ori să fi esențial modificate, atunci se va crea o nouă situație, la care guvernul nu se așteptă. Proiectele despre pact Baden-Banffy, cari conțin și măsuri de regulare autonomă, nu vor pute fi înaintate parlamentului, fiind că dispozițiunii corăspundătoare nu se pot lua în Austria chiar nici pe baza §. 14. Cauzele sunt următoarele: Cu ajutorul §. 14 nu se pôte opera, decât pe timpul vacanței parlamentului. Inse dêcă „Reichsrath“-ul va fi de nou amănat, acêsta nu s'ar pute face cu ajutorul §. 14.

Dêcă tactica opoziției germane — continuă politicianul guvernamental — va urma de fapt, pe Banffy și guvernul său îl așteptă o grea problemă. Ministrul președinte va merge dizele proxime la Viena. Acest drum al său va fi decisiv. Chiar și consiliul de miniștri de ađi (28 l. c.) s'a ocupat cu greutatea, ce le-ar crea o eventuală situațiune schimbată. Gravitatea situațiunii ar potența-o și mai mult impregurarea, dêcă „Reichsrath“-ul ar vota cu majoritate contra proiectelor, inse ar alege comisiunea pentru cuotă și, fiă prin el, fiă prin decisiunea Coronei, s'ar urca cuota. Atunci Ungaria ar fi îndoit păgubită, deore-ce ea ar trebui să dea și cuotă mai mare și să piardă de altă parte și avantajile ce-i sunt garantate în proiectele pactului.

se schimbă, ast-fel, că trebuie să se facă alte numiri.

O mică variație în uniformitatea audiențelor, o formeză vizitele rudelor celor condamnați la mörte, cari vin să-i cêră grație. Adese-ori — dize Harrison — vine mama, seu soția osënditului, și nu este sentiment mai sfășietor, decât a asculta acest fel de cereri și a răspunde cu nu. Sentințe de mörte spre conștințare sosesc așa de multe în biroul Casei albe, încât une-ori președintele trebuie să petrecă nopți întregi pentru deciderea asupra vieții seu morții vre-unui hoț de cai din Kentucky.

Intr'aceea anii de presidenție trec, fără ca președintele să fi aflat măcar cât de mică plăcere în înaltul său oficiu. Muncă vecnică, audiențe și stringeri de mână: etă robota acestei funcțiuni. Petiționarii și tot felul de vizitatori întind mâna președintelui, și el trebuie s'o primescă. Harrison dize, că în cele două dintăi săptămâni ale presidenției, a strîns de cel puțin 50,000 de ori mână. Nu e dêr de mirat, dêcă de multa învîrtire a condeiului și a stringerilor de mână, brațul se smintesce deja la începutul presidenției, ceea-ce nu e semn tocmai bun.

Etă din ce constă viața primului funcționar al Americii.

Acêsta este cea mai nouă grijă ce-i supără pe marii hahamii din Peșta, cari tremură de grôza, că se va realiza proverbul: de ce te temi nu scapi.

Afacerea actelor unguresci privitoare la școlile noastre din loc.

„Telegraful Român“ din Sibiu în numărul său cel mai nou de Joi, vine a-se pronunța și el asupra cunoscutei declarațiuni a oficiosului „Országos Értesítő“ privitoare la autenticitatea contestată de foile guvernamentale din Bucuresci a unuia din actele, cari au fost cetite în camera romăna de d-l Tache Ionescu în afacerea școlilor romăne din Brașov.

După-ce amintesc agitația cea mare, ce s'a produs pe tema acêsta în dizele liberale și conservatoare de dincolo, „Telegraful Român“ continuă așa:

„Agitația cea mai nouă se pornise sub losinca „Falsul“, pe cuvântul, că d-nul T. Ionescu ar fi învinuit în parlamentul României pe d-l D. Sturdza cu „trădarea cauzei naționale“, pe baza unui document fals, ba chiar falsificat de însuși d-sa.

„După declarațiunii în dreapta și în stânga, vine „Országos Értesítő“, organul oficios al guvernului nostru, și „pe baza informațiunilor primite din isvor bun“ declară, că „din oficiul prim-ministerial, cu scirea prim-ministrului nu s'atrimis metropolitului Miron Romanul în acest obiect nici un fel de scrisore, nici oficiosă, nici confidențială, ci actul din cestiune, menit pentru informarea personală a metropolitului Miron Romanul, e concepiat ca scrisore privată, din partea unei persoane, ce nu aparține strict gremiului oficiului ministru-presidențial“.

„Va să dize este constat din locul cel mai competent, că nu există nici document fals, nici falsificator.

„Aceasta constatate, ar fi de dorit, ca lupta să se curme, și cei chiamați să resolve cestiunea în fond, așa precum o puseseră în vedere d-l prim-ministru Sturdza în răspunsul său din senat.

„In loc de acêsta inse ne pomenim în organul din Arad, — precum se dize acreditat d-lui Sturdza — cu un articol curios în felul său, al cărui rost numai în parte îl pricepem.“

Aici „Telegr. Român“ reproduce articolul din cestiune, publicat în „Tribuna Poporului“, ca venit dela un om „tot-déuna bine informat din Bucuresci“. In acest articol se afirmă, că distribuirea ajutoarelor date de guvernul României școlilor din Austro-Ungaria, s'a făcut în același fel, ca și distribuirea subvențiunilor date de guvernul român școlilor romăne din Macedonia. Aici ea se făcea cu scirea guvernului otoman, print'r'un om (Apostol Mărgărit), care se bucura și de încrederea guvernului român și de aceea a Porții. Asemenea și în Austro-Ungaria acele ajutoare nu puteau fi distribuite, decât prin omeni, cari se bucurau și de încrederea guvernului ungar și a celui român. De aceea se dize în acel aricul, că guvernul ungar a tăcut multă vreme și a întervenit numai după ce un guvern al României n'a mai voit să distribue ajutoarele prin mijlocirea unor omeni, pe cari nu i socotesce vrednici de încrederea Românilor.

La acestea observă „Telegr. Rom.“ între altele:

„Pe noi nu ne privește niot un ajutor (din România), decât numai renta bisericeii S-tului Nicolae din Brașov, și dêcă a făcut cineva imputări guvernului Sturdza, numai pentru acêsta i-a făcut. Pentru-ce „omul tot-déuna bine informat“ din Bucuresci pune acêstă rentă sub aceeași pălărie cu ajutorul distribuit școlilor din Macedonia prin mijlocirea lui Apostol Mărgărit, care se bucură și de încrederea guvernului din Bucuresci și de a Porții?“

„Acêsta a fost o rentă, dizea d-l D. Sturdza, cu carea România dădea bisericeii S-tului Nicolae, drept desdaunare pentru moșiile și alte emolumente avute în România, pe cari inse le folosesc și parte le-a vëndut statul.

„O datorie decî, carea debitorul avea să o răspundă punctual în mâinile aceluia, pe care l'a autorizat creditorul cu încasarea și cuitarea ei, fiă aceea persoană agreată debitorului, ori ba.

„Nu era vorbă aci de distribuirea unui ajutor prin mijlocirea unui Apostol Mărgărit al nostru, carele se posedeză și încrederea guvernului român și pe a guvernului nostru, ci de o pretinsiune legală a bisericeii S-tului Nicolae, carea nu avea să fiă distribuită, ci numai încasată, fiind mențiunea ei bine definită prin conclusele reprezentanței bisericeii.

...„Nu este vorbă aici de sistarea unei subvențiunii din vre-un fond de dispozițiunii al d-lui prim-ministru din România, ci de o datorie a statului României către biserica S-tului Nicolae din Brașov, pe care nu d-l Sturdza o distribuie prin mijlocirea omenilor săi de încredere, ci biserica S-tului Nicolae o încasază prin organele sale și o jertfesc pe altarul culturii naționale. Decî numai ea are dreptul a designa persoanele, cari să o ridice.

...„Peste tot credem, că „omul tot-déuna bine informat“ din Bucuresci, nimic n'a folosit cauzei cu preținsele sale destăinuirî, din contră mai bine făcea, dêcă tăcea“.

* * *

Sub titlul „Afacerea școlilor romăne din Brașov“, dizarul „Egyetértés“ publică în numărul său dela 29 Sept. c. un articol cu vedita tendință de-a exploata cêrta iscată între dizele guvernamentale și opoziționale din Bucuresci asupra autenticității unuia din actele, ce au fost adresate din sinul guvernului dela Budapesta Metropolitului din Sibiu, în afacerea școlilor din Brașov, în defavorul cestiunii de drept a acestor școle.

„Egyetértés“ este organul, prin care șeful secției așa numite a naționalităților dela presiul ministerial, Jeszenszky, obișnuiesc a-și publica mai întâi articulele, corăspondentele și comunicatele, ce le cicesc și cu cari vră să producă „senzațiune“.

In introducere, articolul din cestiune spune, că scrisorea potopului Voina a pus în mișcare opiniunea publică din România. In cele dintăi dize, dize, cauza lui Sturdza o țineau toți pierdută, dêr după declararea semi-oficiosului „Országos Értesítő“, astădî nimeni nu s'ar mai îndoii, că actul mult menționat nu derivă nici dela ministrul de instrucțiune, nici dela vre-un alt for oficial, seu persoană oficială, ci numai dela o persoană privată, având să servescă ca un fel de memoriu pentru informațiune etc.

Mai departe „Egyetértés“ face mai multe observări în spiritul cunoscutelor comunicate oficiose, și se încercă a susține, că ministerul de instrucțiune în acêstă afacere nu s'a abătut nici-odată dela „calea sa leală“. Apoi continuă așa:

„La începutul lunei lui Iulie, ministrul de instrucțiune a trimis la Brașov o anchetă, între altele, cu acea îndrumare, ca să cerceteze tôte acele documente, cari sunt chiamate a stabili natura subvențiunii, eventual caracterul ei de drept privat. Ancheta, după o muncă de două săptămâni, și-a terminat misiunea. Raportul său, dimpreună cu tôte adnexele, l'a prezentat ministeriului instrucțiunii. Intr'aceea ministeriul nu s'a grăbit cu decisiunea, ci a cerut și părerea unor specialiști în ale dreptului, privitor la punctele de vedere indicate“.

Mai departe „Egyetértés“, accentuând, că era încă pendentă hotărîrea guvernului asupra sorții școlilor romăne din Brașov când a apărut cunoscuta scrisore a protopopului Voina, prezentă lucrul astfel, ca și când prin acêstă scrisore s'ar fi agravat cestiunea. Apoi încheie dizecînd:

„Nu scim, ce a decis ministerul de instrucțiune publică cu privire la sörtea școlilor din Brașov, seu în genere prin ce mijloce vră să resolve definitiv acêstă neplăcută afacere. Dêr credem, că ancheta din luna lui Iulie a aflat cheia, cu care eventual să se pôte include porța școlilor din Brașov“.

Tendința de-a exploata cêrtele de partid din România, ce s'au iscat în mod atât de regretabil în cestiunea școlilor noastre din Brașov, în defavorul cauzei drepte a acestora, reese învederat din fiă-care șir al articolului de mai sus. Er încât pentru dușmănoasă și infecta amenințare dela încheiere, cu aflarea cheilor pentru eventuala închidere a porților școlilor, credem a nu fi de prisos să observăm aici, ca moment agravant pentru scriitorul articolului, că între colaboratorii dizarului „Egyetértés“ se numără și Jancsó Benedek, care a fost membru în sus amintita anchetă, trimisă la Brașov de ministrul de instrucțiune.

*

Un alt oficios unguresc, „Keleti Értesítő“, semnalază, că afacerea „ajutorării“ școlilor romăne din Transilvania ar forma neconținut materiă de discușiune în presa bucurescănă. „Organele opoziționale — dize — pretind o clarificare deplină a cestiunii, pe când organele guvernului o consideră, ca încheiată prin cunoscuta declarare a ministrului-președinte. E învederat, că afacerea acêsta va provoca și în cameră, care se va întruni în luna viitoare, debateri pline de iritațiune“.

Nici acest comunicat al oficiosului unguresc nu corăspunde stării esacte a lucrurilor.

Adevărat, că de un timp încôce în dizele din Bucuresci s'a încins o discușiune infocată în afacerea dize a „școlilor din Brașov“, dêr acêsta discușiune nu privește de loc meritul afacerii, ci este de altă ordine, învîrtindu-se împrejurul întrebării, dêcă actul cu datele istorice, ce l'a cetit d-l Tache Ionescu în cameră, este autentic seu fals, dêcă a emanat din sinul guvernului unguresc ori nu, și dêcă, în fine, afirmările ce se fac într'ensul, că guvernul actual român a dat în privința „subvențiunii“ școlilor romăne din Brașov guvernului unguresc o notă esplicativă cu indicarea sumei, este adevărată ori nu.

Despre aceste întrebări decurge discușiunea între presa liberală și conservatoare, și nu asupra întrebării capitale. Din nenorocire atacurile au luat proporții ne mai pomenite, mai ales de când cu destăinuirile din urmă privitoare la proveniența actului în litigiu. Foile conservatoare acuză pe d-l Sturdza, că a „trădat“ interesele neamului, er foile guvernamentale acuză pe d-l T. Ionescu, că a comis un „fals“ numai cu intențiunea de a lovi în guvernul Sturdza. Guvernamentala „Voință Națională“, care cu deosebire pörta un limbaj de-o vehementă extraordinară contra d-lui Tache Ionescu, lățise scirea, că acesta a fugit peste graniță și apoi chiar oă s'a sinucis. Scirea despre sinucidere a desmîntit-o în urmă prin afșuri lipite pe zidurile Capitalei.

Ca răspuns — se vede — la aceste atacuri furișe aderenții d-lui Tache Ionescu din partidul conservator i-au făcut acestuia cu ocaziunea reîntorcerei sale din Sinaia la Bucuresci, o mare manifestațiune de simpatie Mercuri sêra.

Dêcă va merge tot așa înainte, nu se pôte prevedea, ce dimensiuni va mai lua acêsta cêrtă între frații noștri de dincolo atât de durerosă și pagubitore din punctul de vedere al intereselor generale naționale.

Budgetul instrucțiunii publice.

Alaltăeri a debătut comisiunea financiară a dietei budgetul ministeriului instrucțiunii publice.

Universitățile și academii. La poziția acêsta Emmer dize, că universitatea e pociua, că pe terenul instrucțiunii se simte ore-care decadență. Nici o universitate, seu academie din Ungaria, n'are rol conducător. Universitatea din Budapesta în genere nu este acomodată pentru cultivarea sciințelor — Komjathy împărtășesc vederile antevorbitorului. Cea mai mare parte a tinerimii consideră universitatea numai ca un mijloc de-a corăspunde legilor de calificățiune. O bună parte din tinerime nici nu cunôsce universitatea; chiar și cei-ce voiesc să studieze, nu se pot presenta din cauza îngustimii localurilor. Cărțile de stu-

dii stau pe un nivel inferior, ér cărțile bune sunt grozav de scumpe. Vorbitorul lansază cestiunea de a se înființa o a treia universitate, fiind-că e de tot mic numărul acestora, cari la universitatea din Budapesta nisuesc spre cultivarea științelor. Ministrul se înființează a treia universitate numai din punct de vedere curat maghiar, și se nu asculte de aceea, cari doresc înființarea unei universități la granițele țării. Komjathy atrage apoi atențiunea ministrului la tendințele contrare statului ale tinerilor de naționalitate nemaghiară dela universitatea din Peșta. După-ce mai vorbesc câțiva membri ai comisiunii, ia cuvântul

Ministrul *Wlassics*, care mulțămesc pentru observările făcute de antevorbitor. El ia în apărare pe profesori și ăice, că ei stau la nivelul culturii moderne. Privitor la înființarea unei noue universități, el declară, că dorește de asemenea această, însă până când nu se vor acoperi lipsurile dela universitățile deja existente, nu pôte propune încă o altă universitate. Ministrul nu pôte aproba, ca tinerii naționalităților nemaghiare să-și constituie societăți separate; el tot-deuna a oprit această.

Diracțiunea supremă a cursurilor școlare. Komjathy ridică la această poziție plângerea, că legea nu dă garanții suficiente pentru dezvoltarea direcțiunii naționale maghiare în școlile medii. Directorii școlari de cerc trebuie îndrumați să controleze și supravegheze școlile naționalităților cu mai mult efect în toate privințele. — Ministrul *Wlassics* declară, că guvernul corăspunde la toate acestea, și el însuși nu mai pôte suferi, ca pe terenul controlului și supravegheerii să existe stări nelegale.

Școlile populare elementare. Komjathy declară, că educația poporală nu-și va ajunge scopul și influența la care tind Maghiarii (maghiarisarea), până când învățământul elementar nu va fi statificat. Dér și până-ce se va revizui legea instrucțiunii populare, ministrul se-și dea toate silințele, ca în școlile populare să se crească cetățeni fideli statului maghiar. Învățământul elementar ar trebui să fiă gratuit, și în interesul cultivării poporului trebuie să se îmbunătățească léfa învățătorului. — Președintele Széll rógă pe membrii comisiunii să se rețină dela discuțiunea cestiunii marii a statificării.

Ministrul *Wlassics* declară, că nu e aderentul statificării. Destul va fi, decât guvernului i-se va da posibilitatea pentru a înființa cât mai multe școli de stat.

Preparandii. Komjathy cere, ca esamenele de calificare în preparandii să se facă exclusiv înainte una comisiunii censurătoare numită de cârbă stat.

Asiluri. Tot Komjathy a cerut ministrului să eșecute legea privitoare la înființarea de Kisdedovuri. Papp Geza cere, ca ministrul să înființeze cât mai multe asiluri de stat. — Ministrul *Wlassics* răspunde, că spre scopul acesta îi stau la dispoziție sume atât de neînsemnate, încât în anul viitor nu pôte să înființeze, decât cel mult 10-15 kisdedov-uri.

Pe cum reiese dér evident din această desbatere, ministrului i-s'a dat un întreg program de maghiarisare.

SCRIRILE DILEI.

— 13 30) Septemvre.

Linia ferată strategică. Guvernul austro-ungar a decis construcția unei noue linii de drum de fier de o mare importanță economică și strategică pentru aspirațiunile sale în Peninsula balcanică. Această linie va lega rețeaua Bosniei și a Herțegovinei, Brod-Seraievo-Hostar-Met-covicul cu porturile Ragusa și Costelanoovo în Dalmația, și va pleca dela Gravoza în împrejurimile Motocovicului. Guvernul va începe în curând construcțiunea acestei linii, spre a grăbi dezvoltarea comercială a Bosniei și Herțegovinei și de a complecta întăriri militare ale frontarilor Muntenegrului.

In contra anarhiștilor. „Italia“ din Roma anunță, că toate cabinetele europene, afară de acela din Paris, dela care nu s'a

primit încă răspuns, aderă la proiectul guvernului italian, în vederea unei conferințe internaționale în contra anarhiștilor. Se așteaptă răspunsul Franciei pentru a fixa programul conferinței.

Anarhiștii în Ungaria. Din *Baia-mare* se anunță, că poliția a arestat acolo pe un muncitor cu numele *Leopold Billaba*, care propovăduia anarchismul. El a fost arestat într'o cărcumă, unde în fața mai multor oșpeți a lăudat fapta lui *Luccheni* și a vorbit aspru contra monarhului.

Rugăciuni pentru Dreyfus. „*Alkotmány*“ dela 29 l. c. publică următoarele: Pentru cei-ce au avut îndoială asupra chipului, în care Jidovimea judecă asupra afacerii căpitanului *Dreyfus*, osândit pentru trădare, va fi surprindătoare șoarea, ce ni-se comunică din isvor absolut autorizat. Cu ocazia sêrbătorei de Luni (*Jom-kippur*) a Ovreilor, în toate sinagoge și casele de rugăciuni jidovese s'au făcut rugăciuni pentru *Dreyfus*. Fiă-care casă de rugăciuni avea câte un preot plătit cu 10 fl. din partea comunității israelite din Budapesta, ca să se roge pentru *Dreyfus*. E mai mult ca sigur, că această s'a făcut în numita și în toate bisericile din lume.

Mari duci rusești în Sinaia. Dilele viitoare vor sosi la Sinaia, pentru a face o vizită Curții regale române, marii duci *Boriș* și *Andrei* *Vladimirovici*, fiul marelui duce *Vladimir* și nepoți ai Țarului *Nicolae II* al Rusiei. Tinerii oșpeți ruși vor fi însoțiți de contele *Stackelberg*, fiul fostului ambasador rus cu același nume la Viena.

Arestarea unui conte. Din *Stanislaw* se telegrafază, că acolo a fost arestat contele *Constantin Koritovski*. Se ăice, că cu câte-va zile înainte contele a sosit în *Stanislaw*, ca să cumpere proprietăți în jurul orașului. El însă a fost arestat pentru înșelăciune. A cumpărat, ce-i drept, 10,000 de boi cu polițe falsificate pe numele mai multor cetățeni distinși din *Lemberg*. El are și doi complici: contele *Potocki* și br. *Brunicki*. Contele înșelător spunea, că locuiesc în Budapesta și că în Ungaria posedă 21,000 jugere de pământ. Transportul de boi a fost sequestrat.

Luccheni. Din *Geneva* se anunță, că s'a început deja copiarea actelor în afacerea lui *Luccheni*. După legea din *Geneva* toate actele afacerii de proces trebuie să fiă arătate acusatului. În timp de 10—15 zile procurorul suprem *Navazza* va fi gata cu actul de acuză, în care propune, ca *Luccheni* să fiă pedepsit la închisore pe viață. La începutul lui *Noemvre* se va întruni curtea cu jurați. *Luccheni* a declarat de autentică iscălitura sa *Luccheni*, ce se află în procesul verbal luat cu el în 1894 de cârbă poliția din Budapesta.

Exhumarea lui Joachim Murat *Joachim Murat*, fost rege de Neapole, cel mai însuflețit aderent al lui *Napoleon I*, va fi exhumat și înmormântat în cripta bisericii *Santa-Clara* din Neapole. *Murat* fi înmormântat în orașul *Prizo* din *Calabria*, de unde va fi dus cu pompă la Neapole.

Un diarist american în București. Cetim în „*Drapelul*“: Am primit ađi visita d-lui *Henri d'Hartmont*, diarist american, redactor la „*Herald*“ din *Chicago*. D-sa a contractat un râmășag original, în virtutea căruia trebuie să facă ocolul lumii cu nisce cărțițe de *Sumatra* (animale mici, care sémănă cu nisce șoreci). Pentru fiă-care cărțiță, pe care o va aduce înapoi în patrie, el va primi suma de 1000 de dolari. D-l *d'Hartmont* a plecat fără nici un ban din *Chicago*. În fiă-care oraș, pe unde trece, trebuie să-și câștige existența, făcând conferințe, scriind articole în ziare etc. De multe ori ne povesti d-l *d'Hartmont*, cum curajul era să-l părăsescă, și d-sa era să renunțe la eșecutarea pariului. Dér în cele din urmă expediente mai mult sau mai puțin ingenioase l'au salvat de rușinea, de a-se declara învins. Așa, la *Colonia*, rămânând fără nici un ban, d-sa s'a dus într'un restaurant, a scos cutia cu cărțițele și a pus-o pe masă. Indată mai mulți inși — mai

ales femei, sexul curios — s'au adunat în jurul mesei, ca să privească drăguțele animale. Călătorul nostru ia cutia și o bagă în sacul său de voiajiu. Un *Neamț* se apropie și-l rógă să arete cărțițele nevetei sale și copiilor. — Da, dér în schimbul unei mărci (1 franc 25). *Neamțul* dă marca și satisfăce curiositatea nevetei. Exemplul fu imitat de toți clienții restaurantului și voiajorul nostru s'a ales cu 80 de mărci.... Pretutendenți *d'Hartmont* trage la hotelurile cele mai mari — aci a tras la *Capșa*, a mâncat la *Continental* — și-și plătesce cinstit notele, pe cari le păstrează ca legitimație. D-sa are o carte de călătorie, în care lipesc toate articolele privitoare la el, titlurile ăiarelor, reclame plătite ale unor case de comerț etc.

Aparate de fotografie pentru diletanți. Firma *A. MOLL*, liferantului curții c. și r. din *Viena* *Tuchlauben* Nr. 9 își recomandă amatorilor de fotografare, articolele sale necesare pentru fotografia. La cerere trimite liste ilustrate conținând prețurile. Depozite în Brașov la *F. Jekelius*, *F. Kelemen*, *Victor Roth* farmaciști. *Teutsch* și *Tartler*, *D. Eremias* nepoți

Revistă externă.

Afacerea Dreyfus provocă pe ăice ce merge agitație tot mai mare în Paris. Foile germane din *Alsacia*, cum am semnalat eri, au informațiuni, că între *Franciei* se pôte observa o mișcare neobișnuită. Elementele adevărat patriotice din *Francia*, vedând pericolită vađa și cinstea armatei, pretind tot cu mai mare insistență dela guvern să bage de sémă ce face, și să scutescă armata de atacurile nemernice ale condeielor plătite. — Ce se ține strict de afacerea revizuirii, ea apartine exclusiv curții de *Cassație*. Primul pas al acestei curți va trebui să fiă deciziunea, că ore pedepsa dictată lui *Dreyfus* să se suspende ori nu? Curtea de *Cassație* are în privința deciziunilor drepturi nelimitate. — „*Liberte*“ ăice, că ministrul de justiție, *Sarrien*, nu numai că e în contra revizuirii, ci pe baza unui dosar întreg de acte, el este convins despre vinovăția lui *Dreyfus*. — Din *Berlin* se telegrafază, că evenimentele din *Francia* își aruncă umbra lor și asupra *Germaniei*, așa că cercurile normative germane încep a-se ocupa serios cu întrebarea, că ore împăratul *Wilhelm*, cu considerare la aceste evenimente, nu va fi în urmă silit să renunțe la călătorie sa în *Palestina*? Din isvor semnificativ se anunță, că de-oamdată nu ar fi motive pentru așa ceva, însă această declarație semi-oficioasă are mai mult scopul de-a liniști spiritele agitate, deore-ce decât împăratul ar renunța în timp neoportun la vechiul său plan de călătorie, prin această ar trada, că consideră situația politică de forțe gravă, și ar păgubi marile interese economice ale tuturor națiunilor. E mai mult decât firesc însă, că împăratul nu va călători în străinătate, câtă vreme pe orizontul politic se ridică nori grei, cari, cel puțin de-oamdată, ar fi nespuse de folositor să nu provoe conflicte internaționale.

In cestiunea Cretei s'a ivit din nou o mică incurcătură. Rusia, pe cum i-se telegrafază „*Gazetei de Colonia*“ din *Petersburg*, nu voesc să se alăture la pașii ce i au luat celelalte trei puteri (*Anglia*, *Francia* și *Italia*) contra *Turciei*. Guvernul rusesc declară, că ar fi pe deplin mulțămit, decât cestiunea insulei se va rezolva prevenitor din partea Sultanului prin numirea prințului grecesc *George* de guvernator. Afară de această, Rusia nu va sprijini alt proiect față de *Turcia*.

Evenimentele din China sunt întâmpinate cu satisfacțiune din partea pressei rusești, care în detronarea împăratului *Tsan-Tien* ved o victorie a politicii rusești contra politicii englese. ăiarele din *Petersburg* constată indirect, că Rusia trebuie să se bucure și pentru aceea, că cei din *Londra* se supără, bine știind, că întâmplările din *Peking* sunt îndreptate contra *Angliei*. — Foile din *Londra* găsesc situația din *China* forțe amenințătoare. Ele tac, ce-i drept, asupra întrebării, că ce va face acum *Anglia*, dér tocmai această tă-

cere face, ca cei intereseți să se aștepte la surprise și deoparte, și de alta.

Conferența de pace ispano-americană. Din *Paris* se anunță, că ambasadorul spaniol *Leon Castillo* și ambasadorul Uniunii americane *Porter*, au prezentat alături ministrului de esterne *Delcassé* pe trimișii plenipotențiarilor la conferența de pace între *Spania* și *America*. Prima ședință a conferinței a fost fixată pe *Sâmbătă*.

NECROLOG. Capitulul bisericii catedrale gr. cat. din *Lugoș*, cu adencă în tristare notifică, cumcă meritul său membru, *Ilustrissimul și Reverendissimul Domn*

Andrei Pop Liviu,

Canonic lector, Prelat pontifical, proprietar al Ord. Coronei de fier cl. III, Abate titular și membru ordinar al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român etc.

după un morb îndelungat, provădit cu Sf. *Sacramente*, a răposat în Domnul la 26 Septemvre a. c. în anul etății 82-lea, al proeției 54-lea, al canoniciei 41-lea.

Înmormântarea i-se va implini în 28 l. c. la 2 ore d. m., éră sacrificiul de împăcare pentru nobilul lui suflet se va produce în biserica catedrală la 1 Octomvre 1898 la 8 ore a. m.

Lugoș, 27 Septemvre 1898.

Fie-i memoria întru Domnul binecuvântată în etern!

ULTIME SCIRI.

Copenhagen, 29 Septemvre. Regina *Luisa* a răposat ađi la 6 $\frac{1}{2}$ ore dimineața. Răposata implinise anul 81-lea al vieții.

DIVERSE.

Maimuțele întrebuințate în mine. Revista americană din *New-York* „*Popular Science*“ dă nisce amănunte curioase relativ la munea îndeplinită de cârbă nisce maimuțe întrebuințate în locul unor mineri greviști. După spusele acestui ăiar, căpitanul *Moss*, un personajiu forțe cunoscut pentru spiritul său practic, spune, că la un moment dat a fost nevoit, în lipsă de lucrători, să lucreze cu maimuțele în minele aurifere, ce exploata în *Transvaal*. Avantagiul maimuțelor asupra lucrătorilor era forțe mare. Maimuțele, pe lângă că sunt mai silitore și că nu cer nici salarii și nici nu fac scandal, sunt de o cinste esemplară. Necunoscând valorea aurului, pe care îl estrag din mine, nu-și dau câtuși de puțin oțsenela să fure. Afară de astea sunt atât de silitore, încât trebuie luate la bătae, pentru-ca să se lase de lucru; ér dimințeta stau cu duzinele la porță, ca să fiă lăstate la lucru. Căpitanul *Moss* n'a avut decât laude de adus acestor sirgitori lucrători.

Cel mai nou „nu se cuvine.“ *Domna Brown-Barton Harrison*, cunoscuta scriitoare americană, a scris o carte intitulată „*Fata bine educată*“, care se va tipări încurând. În cartea această ea dă următoarele sfaturi bune fetelor și femeilor tinere: 1) *Cosmeticele*, chiar și cele mai fine, nu sunt decât pentru omenii ordinari; 2) *Damele tinere* să nu porțe afară la stradă giuvaericele; 3) *Vioarele* sunt singurele flori, cari stau bine pe pieptul damicelelor; 4) *Femeile* recunoscute frumoșe să se desvețe de orice fel de port (îmbrăcăminte) deosebită; 5) *Fata tinăre*, trecută de 15 ani, să nu umble afară fără însoțitoare; 6) *Fetele* să nu-și însușescă obiceiuri bărbătesci; 7) *Rochiile* cu podobe sunt de rău gust; 8) *Nici odată* o dană tinăre să nu primescă vizită de bărbat, când e singură etc.

Dr. Sterie N. Ciurcu.

IX Pelikangasse Nr. — 10, Viena.

Consultațiul cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Cărți de cetit.

Dela **Tipografia A. Mureșianu** din Brașov se pot procura următoarele cărți. Pentru ușurarea cheltuelilor mai bine este a se procura de-odată cu reînnoirea abonamentelor la „Gazeta Transilvaniei“, ori a procura mai multe cărți de odată:

„Predicî pentru Duminică“ de *Iustin Popfiu*, învățatul scriitor bisericesc, marele orator și bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, cuprinzînd predicî frumoșe pentru toate Duminicile de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Memorii din 1848—49 de regretatul *Vasilie Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Istorisirile cuprinse în această carte sunt de cel mai mare interes istoric și național, sunt scrise într-o limbă ușoară și plăcută. Prețul 50 cr. (cu postă 55 cr.)

Dietetica populară, scrisă cu deosebită considerațiune la modul de vețuire a țeranului român, de *Simeon Stoica*, medic peasionat. Carte tipărită cu ajutorul Asociațiunii și atât de favorabil sprețiată din partea țărilor noastre. Conține vre-o 25 figuri în text. Prețul 85 cr. trimis francat.

Din „Biblioteca teatrală“ edată de „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“ au apărut până acum următoarele patru broșuri: 1) **Sore cu ploiă**, comediă într'un act de *Iosif Vulcan*, însoțită de un prolog în versuri. Personele din această piesă sunt reprezentate prin 7 dame și 6 bărbați. Scena se petrece la băile dela Mehadia în timpul present. Prețul 20 cr. (plus 3 cr. porto.) — 2) **Idil la țără**, comediă într'un act localisată de *Maria Baiulescu*. Personele sunt reprezentate prin 3 dame și 6 bărbați. Prețul 20 cr. (plus 3 cr. porto.) — 3) **Biletul de tramvai**, comediă într'un act de *Gr. Măruneanu*. Personele sunt reprezentate prin 2 bărbați și 2 dame. Acțiunea se petrece în București în timpul present. Prețul 15 cr. (plus 3 cr. porto.) — 4) **Un om buclucaș**, comediă într'un act, localisată de *Maria Baiulescu*. Personele sunt reprezentate prin o damă și cinci bărbați. Scena se petrece în apropiere de București. Prețul 20 cr. (plus 3 cr. porto.) Toate aceste piese se pot procura dela librăria proprietară N. I. Ciurcu, cum și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov.

Din **trecentul Silvaniei**, legende de *Victor Russu*. Conține 25 legende diferite. Prețul unui exemplar de 170 pag. era la început 1 fl., acum numai 30 cr. (cu postă 35 cr.)

„Predicî ne toate Duminicile și sârbătorilor de peste an de *Em. Elefterescu* doctor în medicină și teologie, cunoscut atât de bine în cercurile românești din numărösele sale scrieri atât de mădușe, instructive și cu atâta gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Săpătorul de bani, comediă în trei acte, localisată de *Antoniu Popp*. Se recomandă mai ales pentru cei ce vreau să jöce teatru, fiind o piesă foarte ușoară, cu suget moral luat din mijlocul poporului. Prețul 12 cr. (prin postă 14 cr.)

Ortografia română în actuala sa stare de dezvoltare, de *V. Dumbravă*, profesor în Beiuș. O carte de mare preț, toți câți vor să știe știe scrie bine românește. Prețul 40 cr. (cu postă 43 cr.)

A apărut în Tipografia „A. Mureșianu“, Brașov, volumul al doilea: „Cultura specială a plantelor“, din „Manualul complet de agricultură rațională“ de *Dr. G. Maior*, profesor de agricultură la școala centrală dela Ferăstru și Seminarul Nifon, pentru usul școlilor secundare și superioare de agricultură, seminarii, școle normale (preparandii) și de consultat pentru agricultorii practici. Vol. II conține 624 pag. octav mare, cu 202 figuri în text.

Se poate abona la Tipografia „A. Mureșianu“ și librăria H. Zeidner, Brașov, I. Kraft Sibiu.

Prețul: vol. I. 5 coröne séu 7 lei pentru România; vol. II. 8 coröne séu 10 lei pentru România.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**.
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior**.

Cursul pieței Brașov.

Din 30 Septemvre 1898.

Bancnota rom. Cump.	9.50	Vënd.	9.52
Argint român. Cump.	9.47	Vënd.	9.49
Napoleonilor. Cump.	9.51	Vënd.	9.53
Galbeni Cump.	5.62	Vënd.	—
Ruble Rusești Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcești Cump.	11.70	Vënd.	—
Soris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

Seid.-Damaste 75 kr.

bis fl. 14.65 p. Meter — sowie schwarze, weisse und farbige Heneberg-Seide von 45 kr. bis fl. 14.65 p. Met. — in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. **An Private porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend.**

G. Henneberg's Seiden-Fabriken
(k. u. k. Hofl.), **Zürich.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Septemvre 1898.

Renta ung. de aur 4%	129.70
Renta de coröne ung. 4%	98.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis	119.50
Bonuri rurale ungare 4%	96.15
Bonuri rurale croate-slavone	97.25
Impr. ung. cu premii	161.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139.25
Renta de argint austr.	100.75
Renta de hârtie austr.	100.65
Renta de aur austr.	120.85
Losuri din 1860.	140.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară	904.—

Acții de-ale Băncei ung. de credit.	373.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	352.40
Napoleonilor	9.53 1/2
Mărci imperiale germane	58.85
London vista.	120.15
Paris vista	47.50
Rente de coröne austr. 4%	101.—
Note italiene.	144.15

Tramvaiul Brassó—Hosszufalu.

Nr. 736—1898.

Publicațiune!

Avem onóre a face cunoscut On. public, că cu 1 Octomvre a. c. **întră în vigóre ordinea cea nouă a mersului tramvaiului.** Datele mai de aproape se află în placatele, ce sau împărțit deja.

Totodată facem cunoscut, că cu începerea ordinei noué se sisteză halta din Strada școlei și Egres, din contra se deschide o haltă nouă în Strada Fântânii, inaintea casei Nr. 19.

Brașov, 26 Sept. 1898.

Administrația tramvaiului.

377.3—3

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cută este provédută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioșe la stomach și pântece, în contra cărcelilor și acrelei la stomach, constipațiune cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încöce. — Prețul unei cutii originale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătörescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provédută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alinând durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de recelă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apa de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de nătron Acid-salicylic)

La întrebuintarea zilnică, cu deosebire importantă pentru copii de orî-ce etate și adulți, asigurază această apă de gură conservarea sănătösă și mai departe a dinților. Prețul sticlei provédute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

C. și F. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală.

La depozite se se cëră anumit preparatele provédute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kelleman și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1898.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul accel. rat (peste Arad) sosesece la öre min. dimineța.
- II. Trenul de persoane la 8 öre dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la 10 öre 25 min. séra (acesta dela Budapesta până la Clușiu e tren de persoane, ér dela Clușiu până aici tren mixt)*).

Dela București la Brașov:

- I. Trenul mixt, care circulă numai Vinerea dela Predeal, la 5 öre 20 min. dim.
- II. Trenul accel. la 2 öre 18 min. p. m.
- II. Trenul mixt, la 5 öre 20 min. p. m.
- IV. Trenul de pers., la 9 öre 8 min. séra.
- V. Trenul accel. la öre min. séra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 öre 25 m. d., (are legătura în St. Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyires).
- II. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m. (dela prima Iulie pân' la 31 August va avé și acest tren legătura cu St. Georgul și cu Tușnadul).
- III. Trenul mixt, la 6 öre 48 m. séra, (are legătura cu Ciuc-Szereda).

Dela Zêrnesci la Brașov (G. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt 6 öre 34 min. dim.
- II. Trenul mixt la 1 órá 14 min. p. m.
- III. Tren mixt la öre — m. séra.

Dela Sinaia la Brașov**):

Trenul de persoane la 7 öre 40 min. dim.

Plecarea trenurilor din Brașov:

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 öre 8 min. dimineța (acest tren merge până la Clușiu ca tren mixt, ér de acolo mai departe ca tren de persoane).
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la 7 öre 48 min. séra.
- IV. T. accel. (peste Arad) la öre min. séra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la 3 öre 55 min. d.
- II. Trenul accel. (ce vine dela Arad) la öre min. dim.
- III. Trenul mixt la 11 öre a. m.
- IV. Trenul accel. (ce vine pe la Orad'a Clușiu) la 2 öre 19 min. p. m.

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- I. Trenul de persoane la 5 öre 19 m. d. dim. (are legătura cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
- II. Trenul mixt la 8 öre 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 öre 15 m. p. m. (are legătura cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda.)

Dela Brașov la Zêrnesci (G. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la 9 öre și 5 min. a. m.
- II. Trenul mixt la 3 öre 18 min. p. m.
- III. Tren mixt la 0 öre — m. séra.

Dela Brașov la Sinaia**):

Trenul de persoane la 6 öre 40 min. séra.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni.	3 fl. —
Pe șese luni.	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni.	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni.	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.